

დამტკიცებულია
შპს ოქლიფის სკოლის“
დირექტორის მიერ

შპს ოქლიფის სკოლის“
მოსწავლეთა ადაპტაციის წესი

თბილისი

მუხლი 1. ზოგადი ინფორმაცია

- 1.1 შპს ოქლიფის სკოლა (შემდგომში „სკოლა“) დაინტერესებულია ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა სკოლაში ადაპტაციას და გააადვილოს სასკოლო პროცესში მობილობის წესით გადმოსული მოსწავლეების ჩართულობა.
- 1.2 წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია განსაზღვროს სკოლის მიერ, მისი მიზნებისა და საქმიანობის გათვალისწინებით, მოსწავლეთა სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის მექანიზმები და მათი განხორციელების პროცედურები.
- 1.3 აღნიშნული დოკუმენტის მოქმედება ვრცელდება სკოლაში დასაქმებულ ყველა პირზე, მოსწავლეებზე და მათ მშობლებზე.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

- 2.1 წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინები განმარტება სკოლის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე.
- 2.2 ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:
 - ა) ადაპტაცია - მოსწავლის უნარი, შეეგუოს სასწავლო პროცესსა და სასკოლო ცხოვრებას. დაამყაროს წარმატებული კომუნიკაცია სასკოლო საზოგადოებასთან და ქონდეს შესაძლებლობა, ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;
 - ბ) დეზადაპტაცია - მდგომარეობა, როდესაც მოსწავლე ვერ ეგუება სასწავლო პროცესსა და სასკოლო ცხოვრებას, ვერ ამყარებს წარმატებულ კომუნიკაციას სასკოლო საზოგადოებასთან და არ აქვს შესაძლებლობა წარმატებით ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;

მუხლი 3. მოსწავლის სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის პრინციპები და მნიშვნელოვანი ფაქტორები

მოსწავლის სასკოლო პროცესში ადაპტაციისას გათვალისწინებულ უნდა იქნას შემდეგი ფაქტორები:

- ა) მოსწავლის ინდივიდუალური თავისებურებები, მისი ხასიათი;
- ბ) უფროსი და-ძმის გამოცდილება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;
- გ) სასწავლო დატვირთვის ინტენსივობა და საგანმანათლებლო პროგრამების სირთულე - ხშირია შემთხვევები, როდესაც მოსწავლეს მისთვის განსხვავებული სასწავლო დატვირთვის და/ან საგანმანათლებლო პროგრამის თავისებურებებიდან გამომდინარე უჭირს სასწავლო პროგრამის წარმატებით დაძლევა . განსაკუთრებით კი სწავლების საწყის ეტაპზე. აღნიშნულმა არ უნდა დააზიანოს მოსწავლის თვითშეფასება და არ უნდა უბიძგოს მას ისეთი ქმედებებისკენ, რომელიც ხელს შეუშლის მისი აკადემიური ჩვევების ჩამოყალიბებას;
- დ) იმ მოსწავლეებთან, რომლებსაც გააჩნიათ ენობრივი ბარიერი ან კულტურული განსხვავებულობა, აუცილებელია, მასწავლებელმა მიმართოს განსაკუთრებულ ღონისძიებებს მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესში ჩასართავად. ამ დროს, განსაკუთრებით დიდია კლასის დამრიგებლის როლი. მან უნდა სცადოს, რომ თუნდაც თარგმანის გამოყენებით, გააცნოს

მოსწავლეებს კონკრეტული კულტურის ზოგადი მახასიათებლები მათთვის საინტერესო კუთხით, გამოხატოს პატივისცემა იმ კონკრეტული კულტურის მიმართ.

ე) დამრიგებლის როლი - იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლე ვერ ახერხებს წარმატებით ადაპტაციას, სწორედ კლასის დამრიგებელმა უნდა გამოიჩინოს ინიციატივა და წახალისოს მოსწავლეები, დაამყარონ კომუნიკაცია კლასის ახალ წევრთან. რაც შესაძლებელია ჯგუფური დავალებების, თამაშების და სხვა ისეთ აქტივობების გამოყენებით, სადაც აუცილებელია კოორდინირებული ქმედებები და ჯგუფის წევრებს შორის კომუნიკაცია.

ვ) მშობლის ფაქტორი - მოსწავლის სკოლაში ადაპტაციისათვის უმნიშვნელოვანესია მშობლის ჩართულობა. უმეტესად, მოსწავლის დეზადაპტაციის ნიშნები სახლში უფრო შესამჩნევია, ვიდრე სკოლაში. ამდენად, მნიშვნელოვანია მშობელთან თანამშრომლობა, რათა დროულად იქნას დეზადაპტაციის ნიშნები გამოვლენილი და მოსწავლეს გაეწიოს შესაბამისი დახმარება;

ზ) ფსიქოლოგის როლი - იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს გამოუვლინდება დეზადაპტაციის ნიშნები, სასურველია მოსწავლის ფსიქოლოგთან გასაუბრება.

თ) საორიენტაციო ვიზიტი - სასწავლო პროცესის დაწყებამდე ან პირველივე დღეს უნდა მოხდეს სასკოლო გარემოს დათვალიერება, გაცნობა, მოსწავლისათვის საჭირო საორგანიზაციო საკითხების მიწოდება.

მუხლი 4. საშუალო საფეხურის მოსწავლეთა ადაპტაცია

4.1 საფეხურიდან საფეხურზე გადასვლა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ცვლილების ეტაპია, რომელსაც ხშირ შემთხვევაში თან ახლავს: ახალ გარემოში საგნებისა და მასწავლებლების გაცნობა, დღის რეჟიმი, დამატებითი პასუხისმგებლობები და სხვა. ამ ეტაპზე ამას ემატება სასკოლო გარემოს ცვლილება (ახალი სკოლა და ახალი გარემო) და შესაბამისად მოსწავლეს სჭრდება ადაპტაციაში ხელშეწყობა.

4.2 დამრიგებლების როლი ამ პროცესში გადამწყვეტია. მოსწავლეები ამ ასაკში განსაკუთრებით მგრძნობიარე არიან ყველაფერი იმის მიმართ, რაც მათ განსხვავებულს ხდის. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია რომ ტრანზიციის პროცესზე მუშაობა იყოს მოქნილი და მრავალფეროვანი: როგორც კლასთან, ასევე მცირე, საერთო ინტერესების მქონე ჯგუფთან ერთად ან/და ინდივიდუალურად.

4.3 ტრანზიციის პროცესის ეფექტიანად განხორციელებისათვის მნიშვნელოვანია დამრიგებლის როლი. სადამრიგებლო საათის ფარგლებში დამრიგებელმა ასაკის შესაბამისად უნდა იმუშაოს ისეთ მიმართულებებზე, რაც პირდაპირ კავშირშია ტრანზიციის პროცესთან: მოსწავლის პიროვნული და მორალური განვითარება, თვალსაზრისის გაფართოება და ა.შ.

4.4 საშუალო საფეხურის მასწავლებლები მუშაობისას უნდა ეყრდნობოდნენ პრინციპს - მოსწავლის შესაძლებლობებისა და ინტერესების გამოვლენა, პოტენციური ძალების ამოქმედება, ნიჭისა და შესაძლებლობების გამოვლენისათვის სათანადო პირობების შექმნა, მომავალი პროფესიის არჩევაში, კარიერის დაგეგმვაში მხარდაჭერა.

მუხლი 5. სსმ მოსწავლეთა ადაპტაცია

5.1. სსმ მოსწავლეთა წარმატებული ადაპტაციისთვის საჭიროა ინფორმაცია ბავშვის ფუნქციური, სოციალურ-ემოციური, წინა აკადემიური, უნარების შესახებ. ასევე, მნიშვნელოვანია ბავშვის ინტერესების, ქცევის თავისებურებების და პიროვნული მახასიათებლების ცოდნა. სკოლამ აღნიშნული ინფორმაცია უნდა მოიპოვოს ბავშვის ოჯახთან თანმიმდევრული კომუნიკაციით და მოსწავლის პირად საქმეში თავმოყრილი დოკუმენტაციიდან ამ მიმართულებით ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს დასკვნა, სადაც დაწვრილებით არის აღწერილი ბავშვის საჭიროებები და მოცემულია სასწავლო პროცესისა და გარემოს მორგების რეკომენდაციები.

5.2. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მობილობის შემთხვევაში, სკოლამ უნდა გაითვალისწინოს მოსწავლის საჭიროებები (მაგალითად ფიზიკური გარემოს ადაპტირებასთან დაკავშირებული საჭიროებები), რათა მომავალმა მოსწავლემ შეძლოს გარემოში თავისუფლად გადაადგილება.

5.3. რიგ შემთხვევებში, შეიძლება გამოიკვეთოს ინკლუზიური განათლების სპეციალისტების მობილიზების საჭიროება. აღნიშნულის საჭიროების შემთხვევაში, დროულად უნდა მოხდეს სათანადო სპეციალისტების შერჩევა.

5.4. მნიშვნელოვანია, სკოლის მხრიდან მშობლებმა მიიღონ ამომწურავი ინფორმაცია, თუ რა დამხმარე სერვისებია სკოლაში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მხარდასაჭერად. ასევე, თუ რა კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტები მუშაობენ სკოლაში, როგორ წარიმართება სასწავლო პროცესი, როგორ მოხდება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით სწავლება და სხვა.

მუხლი 6. მობილობით გადმოსული მოსწავლის ადაპტაცია

6.1. კლასის დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს კლასის მასწავლებლებს და მოსწავლეებს;

6.2. დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს თავის უფლება-მოვალეობებს, შინაგანაწესს, მოსწავლის ქცევის კოდექსს და სხვა საჭირო შიდა აქტებს, ასევე, სკოლაში ქცევის ზოგად წესებს და უსაფრთხოების ინსტრუქციებს;

6.3. ახალ მოსწავლეს პირველივე გაკვეთილზე (ან დასვენებაზე) დამრიგებელი აძლევს საკუთარი თავის წარდგენის საშუალებას;

6.4. სკოლა უზრუნველყოფს ახლადჩარიცხული მოსწავლისათვის სასკოლო გარემოს დათვალიერებას (საერთო სივრცეების, ლაბორატორიების, კაბინეტების, ეზოს და სხვა ტერიტორიების გაცნობა);

6.5. დამრიგებელი მუდმივ კომუნიკაციაშია ახალ მოსწავლესა და მის მშობელთან და იგებს მოსწავლის განწყობას სასკოლო ცხოვრების შესახებ.

6.6. როგორც წესი, სასწავლო წლის დასაწყისში ეწყობა სასწავლო შემეცნებით ექსკურსიები, სადაც არაფორმალურ გარემოში, თამაშითა და სხვა აქტივობებით მოხდება ახალ ჩარიცხულ მოსწავლეთა უკეთ გაცნობა და თანაკლასელებთან დაახლოება.

მუხლი 7. მოსწავლეთა მიღება, სწავლის დაწყების პირველი დღე

სასწავლო წლის დაწყებისას პირველ დღეს სასწავლო პროცესი ტარდება განსხვავებული ფორმატით. სკოლის ეწყობა სკოლის შესახებ პრეზენტაცია, მოსწავლეებსა და მშობლებს მიეწოდებათ ინფორმაცია. მოსწავლეებს გადაეცემათ სიმბოლური საჩუქრები და წიგნები, ლოქერების გასაღები, აღნიშნული ღონისძიების/აქტივობის მიზანია სხვადასხვა აქტივობების მეშვეობით მოსწავლეების უკეთ გაცნობა და დაახლოება.

მუხლი 8. წარმატებული ადაპტაციის ნიშნები

სასკოლო პროცესთან წარმატებული ადაპტაციის ნიშნებია, თუ მოსწავლე:

- ა) მხიარული, მშვიდი და ხალისიანია;
- ბ) სწრაფად პოულობს მეგობრებს თანაკლასელებს შორის;
- გ) სიამოვნებს მასწავლებლებსა და თანაკლასელებზე საუბარს;
- დ) დაუძაბავად ასრულებს მასწავლებლის მითითებებს და ადეკვატურად რეაგირებს შენიშვნებზე;
- ე) სიამოვნებს სკოლაში წასვლა და სკოლისათვის მზადების პროცესს;
- ვ) მოსწონს სასკოლო ცხოვრების წესი;
- ზ) არ აქვს სკოლასთან, მასწავლებლებსა და თანაკლასელებთან დაკავშირებული შიშები.

მუხლი 9. რეკომენდაციები მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას

9.1 იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის ადაპტაციის პროცესი წარმატებით მიმდინარეობს, ამის შესახებ უნდა ეცნობოს მშობელს და განემარტოს, რომ მოსწავლეს არ გააჩნია დეზადაპტაციის ნიშნები.

9.2 მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას არ არის საჭირო დამატებითი სპეციალური ღონისძიებების გატარება. თუმცა, აუცილებელია, მოსწავლე წახალისდეს პოზიტიური კომენტარებითა და შექებით.

მუხლი 10. დეზადაპტაციის ნიშნები

დეზადაპტაციის ნიშნებია:

- ა) მოსწავლის სწრაფად და ხშირად გადაღლა;
- ბ) მოსწავლის აშკარად გამოხატული სურვილი, არ წავიდეს სკოლაში;
- გ) მოსწავლე შესაძლოა ხშირად უჩიოდეს თავის ტკივილსა და უმადობას;
- დ) მოსწავლეს უჭირს საღამოს ჩაძინება და დილით გაღვიძება;
- ე) მოსწავლეს არ ჰყავს მეგობრები სკოლაში;
- ვ) მოსწავლე ხშირად გამოხატავს უკმაყოფილებას მასწავლებლების მოთხოვნების მიმართ;
- ზ) მოსწავლე თავს არიდებს თანაკლასელებთან კონტაქტს;
- თ) მოსწავლეს უჭირს სასკოლო მოთხოვნების შესრულება, ვერ/არ იცავს სასკოლო წესებს;

ი) მოსწავლის მხრიდან საგაკვეთილო პროცესზე სრულყოფილად დასწრების თავის არიდება/საგაკვეთილო პროცესიდან გათავისუფლების ხშირი მცდელობა.

მუხლი 11. დეზადაპტაციის პროცესისას განსახორციელებელი ღონისძიებები

11.1 დეზადაპტაციის პროცესისას მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებლების მიერ იდენტიფიცირებულ იქნას მოსწავლის სასკოლო პროცესში ჩართულობის პროცესი, რასაც უნდა მოყვეს მშობლის დაუყოვნებლივი შეტყობინება და პროცესში ჩართვა.

11.2 ადაპტაციის პროცესში შესაძლებელია ჩართულ იქნას სკოლის ფსიქოლოგი. ფსიქოლოგმა, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა გამართოს გასაუბრება როგორც ინდივიდუალურად მოსწავლესთან, ისე დამრიგებლის თანდასწრებით მშობელთან. ასევე, ფსიქოლოგმა კლასთან გარკვეული აქტივობის ჩატარების გზით უნდა სცადოს მოსწავლეების დაახლოება.

11.3 აუცილებელია, სკოლაში ყოფნის პირველივე დღეებში ხელი შევეწყოთ მოსწავლეს, ირწმუნოს საკუთარი ძალები და შესაძლებლობები.

11.4 კლასის დამრიგებლის მხრიდან მშობელს უნდა განემართოს, რომ მოსწავლის წარუმატებლობამ არ უნდა გააღიზიანოს იგი. ამ დროს მოსწავლეს სჭირდება პოზიტიური განწყობის შექმნა და რაც შეიძლება ნაკლები სტრესი. ხშირ შემთხვევაში, მიუხედავად რეალური შედეგისა, შესაძლებელია მოსწავლე იქნას ნახალისებული დადებითი კომენტარებით და შექცებით.

11.5 სკოლასთან ადაპტაციის პერიოდში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს დღის რეჟიმის სწორად შედგენა. მოსწავლის დატვირთვის შესამცირებლად და გადაღლის თავიდან ასაცილებლად მოსწავლეს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ უზრუნველყოს დღის რეჟიმის ორგანიზება.

11.6 მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ მოსწავლე კვირის რამდენიმე დღის განმავლობაში დააკავოს ფიზიკური აქტივობით. ეს ხელს შეუწყობს მოსწავლის სტრესის დონის კლებასა და სიჯანსაღეს.

11.7 მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ არავის შეადაროს საკუთარი შვილი. ასეთი შედარებებით შეიძლება მოსწავლეს დავაკარგვინოთ საკუთარი თავის რწმენა და თვითშეფასებაც დაუქვეითოთ. შეიძლება მხოლოდ მოსწავლის დღევანდელი მდგომარეობის შედარება მის წარსულ მიღწევებთან და სასურველია, თუ ეს მოხდება მხოლოდ პოზიტიურ კონტექსტში.

მუხლი 12. წინამდებარე დოკუმენტის გაცნობა

12.1 სკოლა უზრუნველყოფს მოსწავლეთა ადაპტაციის წესის გაცნობას სკოლაში დასაქმებული პირებისათვის.

12.2 სკოლა, საჭიროების შემთხვევაში, ყველა დაინტერესებულ პირს განუმარტავს მოსწავლეთა ადაპტაციის პრინციპებს.

მუხლი 13. დასკვნითი დებულებები

13.1 წინამდებარე დოკუმენტი შემუშავებული და დამტკიცებულია სკოლის დირექტორის ბრძანებით.

13.2 დოკუმენტში ცვლილებებისა ან/და დამატებების შეტანა ხორციელდება სკოლის დირექტორის ბრძანების საფუძველზე.